

VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLSKÉHO ZAŘÍZENÍ PRO ZÁJMOVÉ
VZDĚLÁVÁNÍ ŠKOLNÍ DRUŽINY

KDO SI HRAJE, NEZLOBÍ

2011/2012

10. základní škola Plzeň, nám Míru 6, příspěvková organizace

301 00 Plzeň

Obsah

1 Úvod.....	2
2 Charakteristika.....	2
3 Organizace činnosti školní družiny	3
4 Přehled skladby školní družiny	3
5 Vedení dokumentace	4
6 Cíle zájmového vzdělávání	5
7 Formy zájmového vzdělávání pro 1. – 5. ročník pro ŠD	6
8 Oblasti činnosti ve školní družině	6
10 Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami	12
11 Personální zajištění.....	12
12 Materiální podmínky	12
13 Požadavky na volný čas	12
14 Projektové dny.....	13

1 Úvod

Vzdělávací program školského zařízení pro zájmové vzdělávání – školní družiny při 10. základní škole vychází ze zákona č. 561 / 2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) ze dne 24. září 2004 v platném znění, z vyhlášky č. 74 o zájmovém vzdělávání ze dne 9. února 2005 a z vyhlášky č. 73 o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných ze dne 9. února 2005.

Dále vzdělávací program přihlíží ke klíčovým kompetencím Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání.

Školní družina (dále jen ŠD) navazuje na vzdělávací činnost školy. Charakter práce školní družiny v dětech mimo jiné podporuje pocit bezpečí, možnost pozitivního prožívání, získání zdravého sebevědomí, rozvíjení kritického myšlení a schopnost sebehodnocení. Naší prvořadou ambicí je proměnit ŠD v prostředí, kde se dětem dostává kvalitní vzdělávací péče a kde se cítí příjemně a spokojeně.

Výchovně vzdělávací činnost v ŠD probíhá za odlišných podmínek než VVČ ve škole. V oddělení jsou žáci rozdílného věku. Proto je velice dobré s žáky pracovat i mimo budovu ŠD, například využívat programu SVC, zoo, výstav atd.

Školní družina pracuje podle tematického plánu, který je rozpracován na celý rok (podle ročních období).

2 Charakteristika

Školní družina pracuje při 10. základní škole, nám. Míru 6, Plzeň. Je umístěna v odloučeném pracovišti (nám. Míru 4). Má čtyři oddělení, relaxační místnost a atrium, kde se konají celodružinové akce. Kapacita ŠD je 128 dětí 1. – 5. tříd. ŠD nabízí čtyři zájmové kroužky – výtvarný kroužek pod vedením pí vych. Němečkové, kroužek dovedných rukou pod vedením pí vych. Tomšovicové, sportovní kroužek, hra na flétnu pod vedením pí vych. Babničové a škola hrou pod vedením pí vych Tomšovicové. Žáci si mohou bezplatně vybrat kroužky podle svých zájmů.

ŠD se snaží prohlubovat a upevňovat spolupráci s rodiči a širokou veřejností.

ŠD rovněž využívá tělocvičnu školy na zájmový sportovní kroužek a víceúčelové hřiště pro odpolední aktivity všech oddělení.

3 Organizace činnosti školní družiny

1. Družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům 10. základní školy, především žákům přihlášeným k pravidelné denní docházce.
2. Činnost školní družiny je určena přednostně žákům I. stupně.
3. Činností školní družiny se mohou účastnit i žáci, kteří nejsou přijati k pravidelné denní docházce do družiny.
4. O přijetí žáků do školní družiny se rozhoduje na základě písemné přihlášky, jejíž součástí je písemné sdělení zákonných zástupců o rozsahu docházky a způsobu odchodu žáka z družiny.
5. Družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování, v době školních prázdnin. Družina může vykonávat činnost i ve dnech pracovního volna.
6. Žáci, kteří se účastní pravidelné denní docházky do družiny, se zařazují do oddělení. Oddělení se naplňuje nejvýše do počtu 30 žáků. (V oddělení je možné individuálně integrovat nejvýše 5 žáků se zdravotním postižením.)
7. Zájmové vzdělávání je poskytováno zpravidla za úplaty. Splatnost úplaty stanoví ředitelka školy. Úplata může být snížena nebo prominuta (podle vyhlášky č. 74/2005 Sb., část III., § 11, odst. 2, 3, 4). Stanovení výše úplaty odpovídá § 14 vyhlášky č. 74/2005 Sb.
8. Ředitelka školy stanoví ve vnitřním řádu pro jednotlivé formy zájmového vzdělávání způsob evidence účastníků.

4 Přehled skladby školní družiny

1. Provoz ŠD: 6:15 – 8:00 – 9:00 ranní služba
11:45 – 15:00 výchovná činnost
15:00 – 16:30 kroužky ve školní družině (dále jen ZČ)
2. Příchod žáků do šatny, uložení oděvů (osobní věci s sebou do třídy).
3. Odchod dětí do třídy, děti pozdraví a zapojí se do kolektivu.
4. Při službě ráno jsou žáci rozděleni podle věku 1. - 2. třída a 3. - 4. třída ve dvou odděleních. Individuální zaměstnání žáků zaměřené na odpočinkovou a rekreační činnost (kreslení, stavebnice). Před odchodem do školy TV chvilka v atriu ŠD.
5. Společný odchod na vyučování, předání žáků pedagogickému dohledu ve škole. Žáci, kteří mají od 9 hodin, zůstávají v ŠD s druhou vychovatelkou. Zde je možné využít řadu ZČ (pracovně technická činnost, hudební, výtvarná, atd.).
6. Po ukončení školního vyučování si vychovatelky přebírají žáky a následně je odvádějí do ŠD.

7. Po příchodu do ŠD si žáci za dohledu vychovatelky uloží své věci do šatny. Odejdou do třídy, kde si uloží osobní věci.
8. Osobní hygiena před obědem - řádné umytí rukou, dodržování správných hygienických návyků.
9. Oběd - ukázněný odchod ze ŠD do jídelny. Kulturní stolování a společenské chování.
10. Po obědě odpočinková spontánní a klidová zaměstnání pod dohledem vychovatelky.
11. Výchovně vzdělávací činnost - rekreační činnost, zájmová činnost, sebevzdělávací a společensky prospěšná činnost.
12. Odchod žáků ze ŠD dle zápisových lístků nebo předání rodičům. V každé třídě je umístěné výstupní zařízení videotelefonu, který je umístěn u vchodu do ŠD.
13. Po 15. hodině pokračování ve výchovné práci – zájmová činnost hudební, výtvarná a pracovní-technická dle zájmu dětí
14. Po ukončení práce ve třídách je prováděn úklid hraček, materiálu a žáci odcházejí ve stanoveném čase.
15. Pokud má vychovatelka dohled ve ŠJ, předá žáky druhé vychovatelce, která odchází z jídelny. Rovněž tak při doprovodu žáků na ZČ a vyučování do školy. V žádném případě nesmí zůstat žáci bez dohledu.

5 Vedení dokumentace

Školní družina jako školské zařízení má povinnost vést pedagogickou dokumentaci o své činnosti, jak jí to ukládá školský zákon č. 561 / 2004 Sb. v platném znění.

Do dokumentace patří:

- Přehled výchovně vzdělávací práce – ten obsahuje seznam zapsaných žáků, jejich příchody a odchody dle podkladů rodičů.
- Rámcová týdenní skladba zaměstnání.
- Záznamy o přítomných žácích a výchovné práci v týdnech.
- Zápisní lístky - obsahující základní osobní údaje o dítěti, způsob odchodu ze ŠD.
- Podpis zákonného zástupce, informace o zdravotním stavu dítěte a kdo a kdy bude dítě vyzvedávat.
- Docházkový sešit pro ranní družinu – zde se zapisuje příchod žáků do ŠD.

6 Cíle zájmového vzdělávání

1. Rozvoj osobnosti, získávání mravních a duchovních hodnot pro osobní a občanský život.
2. Pochopení a uplatňování základních lidských práv a svobod.
3. Utváření vědomí národní a státní příslušnosti, respektu k etnické, národnostní a kulturní identitě každého jedince.
4. Poznávání světových a evropských kulturních hodnot a tradic.
5. Pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace.
6. Získávání a uplatňování znalostí o životním prostředí a jeho ochraně.
7. Zvládnutí a dodržování běžných pravidel mezilidské komunikace.
8. Rozvíjení emocionálního a estetického vnímání, rozvíjení lásky k různým druhům umění.
9. Vnímání názorů a argumentů druhých s porozuměním, rozvíjení konstruktivního a kritického dialogu.
10. Získávání sebedůvěry při vystupování na veřejnosti a ke kultivovanému projevu jako prostředku prosazení sebe sama.

Výchovná činnost vede k vyváření kompetencí:

Kompetence k učení

- zhodnotí výsledky svých výkonů a diskutují o nich
- propojují do širších celků poznatky z různých výchovně vzdělávacích činností
- získané zkušenosti porovnávají, kriticky posuzují a uplatňují v praktických situacích

Kompetence k řešení problémů

- vnímají nejrůznější problémové situace
- vyhledávají informace vhodné k řešení problémů
- ověřují prakticky správnost řešení problémů
- kriticky myslí, činí uvážlivá rozhodnutí

Komunikativní kompetence

- formulují a vyjadřují své myšlenky
- získané komunikativní dovednosti využívají ke spolupráci s ostatními dětmi a dospělými

Sociální a interpersonální kompetence

- účinně spolupracují ve skupině
- vytváří si pozitivní představu o sobě samém
- podílí se na vytváření mezilidských vztahů

Činnostní a občanské kompetence

- uvědomují si svá práva a povinnosti
- chápou základní ekologické souvislosti
- získávají kladný vztah k pracovním činnostem
- chrání zdraví své i druhých

Kompetence k trávení volného času

- rozvíjí své zájmy a záliby
- plánují, organizují a řídí vlastní volný čas
- rozvíjí talent
- zvyšují zdravé sebevědomí

7 Formy zájmového vzdělávání pro 1. – 5. ročník pro ŠD

1. Příležitostná výchovná, vzdělávací, zájmová a tematická rekreační činnost ve školní družině.
2. Pravidelná výchovná, vzdělávací a zájmová činnost.
3. Zájmová činnost spojená s pobytem mimo školní družinu.
4. Osvětová činnost vedoucí k prevenci rizikových projevů chování u dětí a mládeže.
5. Individuální práce a vytváření podmínek pro rozvoj nadání žáků.
6. Otevřená nabídka spontánních činností, odpočinkových činností a možnosti přípravy na vyučování.
7. Poskytnutí prostoru pro zájmovou činnost žáků, aniž by je někdo přímo vedl, pro činnost pod odborným pedagogickým dohledem, která bude vycházet z momentálního zájmu a potřeb žáka.

8 Oblasti činnosti ve školní družině

- pohybové a tělovýchovné aktivity
- odpočinková a rekreační činnost
- pracovně technická zájmová činnost
- esteticko výchovná činnost výtvarná
- esteticko výchovná činnost hudební
- přírodovědná zájmová činnost
- příprava na vyučování
- etická výchova
- literárně – dramatická výchova
- dopravní výchova

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
<i>Aktivně uplatňuje zásady osobní hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech.</i>	Znát správné oblečení a obutí pro pohybovou činnost, provádět základní hygienu pro TV.	Činnosti se prolínají všemi kompetencemi.
<i>Posiluje pozitivní vztah k pohybovým aktivitám.</i>	Individualizace, diferenciacce, práce ve skupinách i samostatně, funkčně integrovaný přístup k dětem se specifickými potřebami.	Chůze, běh, skok daleký, hod míčkem z místa, cvičení prostrná, relaxační cvičení, protahování, napodobování pohybu zvířat nebo rostlin, jednoduché ovládání míče, ovládání dalšího náčiní, cviky na stimulaci správného držení těla, dechová cvičení, napodobivé a přímé cviky, iniciační cvičení, cvičení na veřejnosti, tělovýchovné akademie, besídky, veřejné soutěže, volné hraní v prostoru a s houbou
<i>Poznává pravidla pohybových her a základů sportovních her.</i>	Pochopení smluvených gest a signálů při pohybové hře.	
<i>Rozvíjí kolektivní chování.</i>	Soutěže družstev, cvičení dvojic, kolektivní sportovní hry.	
<i>Zapojení méně fyzicky zdatných i aktivních dětí.</i>	Zařazovat do činností kreativně kooperační aktivity např. zvířátka, stíny, psaní vzkazů ...	
<i>Eliminuje drobnou agresivitu dětí.</i>	Vhodně zvolené úpolové hry a hraní.	
<i>Učí se různým sociálním rolím.</i>	Vnímá sebe samo i role ostatních dětí, kontroluje svůj vztah ke světu, jaký je.	

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
<i>Vytváří příjemnou a pohodovou atmosféru.</i>	Poslechová činnost - pohádky, písně.	Knihy, dětské časopisy
<i>Motivuje na další výchovnou činnost.</i>	Individuální rozhovory s dětmi, stolní a společenské hry dle výběru dětí.	Hry ve školní družině
<i>Regeneruje síly.</i>	Hry ve volné přírodě, sezónní hry - pouštění draků, stavby ze sněhu.	Hřiště, zahrada u školy, Borský park
<i>Aktivně odpočívá a relaxuje.</i>	Tělovýchovné chvílky, pohybové hry.	Hřiště, zahrada, park

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
<i>Rozvíjí fantazii a vlastní tvořivost, podporuje kladný vztah k přírodě.</i>	Přírodní materiál - koláže, zvířátka a figurky z přírodnin, náhrdelníky a ozdoby, obrázky ze sušených květin, základní herbáře.	Práce v přírodě, příprava materiálu
<i>Rozvíjí pracovní dovednosti, procvičuje jemnou motoriku.</i>	Papír - origami, papírové tkaní, zvířátka z papíru, obrázky z krepového papíru, vytrhávané obrázky.	Práce podle návodu, šablony, dbát na bezpečnost práce s nůžkami
<i>Poznává nové techniky, získává dovednosti pro praktický život.</i>	Textil - koláže a obrázky, výroba loutek, základy šití a vyšívání, malování na textil.	Propojení s výtvarnou výchovou, zájem o určité profese
<i>Osvojují si techniku a postup při práci s různými materiály, rozvíjí tvořivost u dětí.</i>	Různý materiál - výrobky z kelímků, krabiček, drobné dárky, figurky a ozdoby.	Sbírání materiálu, vlastní nápady, výstavky
<i>Naučí se pracovat s tvárnou hmotou, rozvíjí představivost.</i>	Modelovací hmota - zvířátka, figurky, ozdoby, přívěsky, korále, dárky.	Práce podle předlohy i fantazie

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
<i>Seznamuje se s barvou, rozpozná barvy teplé a studené.</i>	Barvy, tvar, linie, světlo a stín, kontrast.	Vzájemné působení barev, využití vodových barev
<i>Správně barvy ředí a používá.</i>	Vyjádření nálady barvou, experiment s barvou - rozfoukávání barev, dotváření obrázku.	Výtvarná hra, výtvarný názor
<i>Ztvárňuje výtvarné představy a zážitky.</i>	Zapojení fantazie, představ a emocí.	Zapojení fantazie, představ a emocí
<i>Nabývá zkušenosti s vyjádřením výtvarných pocitů.</i>	Využití skupinové práce.	Správný materiál a barevnost, výstavky prací

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
<i>Vyjádřuje pocity při poslechu hudby.</i>	Ukázky různých hudebních žánrů - lidová píseň, klasická hudba, pop, rock.	Srovnání co se líbí dětem co vychovatelce
<i>Prožívá hudbu pohybem, vnímá tempo a rytmus.</i>	Mazurka, cval, valčík, balet, moderní tanec.	Držení těla s hudbou
<i>Sjednocuje hudbu, slovo a pohyb v jeden celek.</i>	Carl Orff.	Zpěv + tanec + hra na orff. Nástroje
<i>Vytváří správné pěvecké návyky.</i>	Dechová cvičení - hra Na čmeláka, hlasový rozsah.	
<i>Zpívá jen tak pro radost, sjednocuje myšlenku slovesnou i hudební.</i>	Lidové písně, umělé písně, koledy.	Vystoupení, soutěže, koncerty
<i>Využívá hudebních nástrojů pro doprovod.</i>	Hra na orffovské nástroje, na flétnu.	
<i>Rozvíjí sluchovou a rytmickou představivost.</i>	Hra na tělo, dramatizace říkadél, taktování.	
<i>Přečte jednoduchý notový zápis.</i>	Houslový klíč, délka noty, takt, stupnice C dur.	Rozlišuje co je tón, co je zvuk
<i>Rozliší jednoduché hudební pojmy.</i>	Ze života skladatelů, hudební ukázky.	Zábavné kvízy a soutěže

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
<i>Vytváří komplexní pohled na přírodní jevy.</i>	Pozorování přírodních objektů - rostliny (botanika), živočichové (zoologie), nerosty (mineralogie).	Práce v přírodě, samostatně pozorovat a experimentovat
<i>Rozšiřuje znalosti v oblasti přírodovědy.</i>	Pěstitelství a chovatelství - pěstování pokojových rostlin, návštěva zoo výstava, besedy s odborníky.	Naučit se přemýšlet o věcech a jevech kolem nás
<i>Vytváří kladný vztah člověka k přírodě a životnímu prostředí.</i>	Poznávání přírody - soutěže, vycházky spojené s pozorováním přírody, zakládání herbáře.	Spolupracovat při řešení úkolů, naučit se pracovat ve skupině
<i>Chápe základní ekologické souvislosti a environmentální problémy.</i>	Ochrana a tvorba životního prostředí - chování v přírodě, péče o prostředí školy, ŠD, sběr přírodnin a druhotných surovin, třídění odpadu.	Vlastní nápady, ochrana zdraví člověka

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
<i>Cvičí si paměť a postřeh.</i>	Didaktické hry, hádanky.	Čj, M - využití dětských časopisů a kartotéky her
<i>Navazuje na získané vědomosti z vyučování a dále je rozšiřovat.</i>	Zábavné kvízy, besedy, vycházky.	Spolupráce s třídními učiteli - Čj, M, Prv, dopravní výchova
<i>Rozvíjí samostatnost.</i>	Pranostiky, přísloví a pořekadla, hádanky, jazykolamy, vyprávění, dramatizace.	Jazyková a literární výchova
<i>Rozvíjí kombinační schopnosti.</i>	Zábavné soutěže jednotlivců i družstev.	Rozlišení podle věku a schopností dětí, individuální péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení a chování, o děti nadané
<i>Rozvíjí mezipředmětové vztahy.</i>	Námětové a didaktické hry.	Sledování vhodně volených programů v rozhlase, televizi, využití počítačových výukových programů, videokazet

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
<i>Poznává nejbližší okolí</i>	Vycházky do okolí školy, poznávání různých služeb ve městě, dopravní výchova, tematické hry, výtvarná a pracovní technická díla motivovaná vycházkami	Spolupráce s třídními učiteli a rodiči
<i>Osvojuje si zásady chování a jednání mezi lidmi</i>	Osvojování a dodržování základů společenského chování, vytváření kladného vztahu ke spolužákům a předcházení šikaně formou her,	Zařazení prvků mediální výchovy
<i>Vytváří a dodržuje správný režim dne</i>	Využívání smysluplné volnočasové aktivity formou zájmových činností ve ŠD	Spolupráce se školou
<i>Poznává historické a kulturní památky</i>	Návštěva muzeí, výstav a historických míst	

Vzdělávací oblast: **Literárně - dramatická výchova v ŠD**

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
Rozvíjí komunikativní dovednosti	Poslechové činnosti, rozhovory o textu, simultánní cvičení	Recitační soutěže
Rozvíjí tvořivost, fantazii a empatii	Literární hry, pantomima, ilustrace k přečtenému textu	V rámci rekreační činnosti
Vytváří kladný vztah ke knize	Práce s knihou, dětskými časopisy, návštěva knihovny	Výstavka knih
Rozšiřuje si slovní zásobu	Vyprávění přečteného textu	Výchova ke čtenářství
Chápe děje a jevy kolem sebe	Dramatizace vybraných situací, pohádek	Vystoupení pro rodiče a MŠ

Vzdělávací oblast: **Dopravní výchova v ŠD**

Očekávané kompetence	Obsah	Poznámky
Bezpečně přechází silnici v každé situaci	Výroba dopravních značek	Výstava v atriu ŠD
Umí předvídat nebezpečnou situaci	Situační hry	V rámci rekreační činnosti
Umí se bezpečně chovat v dopravním prostředku, neruší ostatní cestující	Didaktické hry	
Zná správné vybavení prostředku a pravidla silničního provozu	Dopravní testy a soutěže	Využití besed
Umí správně telefonovat na IZS a ví jak se zachovat, když vidí dopravní nehodu	Situační hry	Využití exkurzí

10 Podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Vychovatelky vytváří podmínky pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami a spolupracují s rodiči a se školou. Při výběru činnosti ve ŠD se snažíme motivovat a hodnotit žáky s ohledem na jejich integraci. V případě potřeby spolupracujeme se školními poradenskými zařízeními (PPP, SVP).

11 Personální zajištění

Vychovatelky mají předepsané pedagogické vzdělání – SPgŠ obor vychovatelství, plná kvalifikace. Vychovatelky se dále vzdělávají podle plánu DVPP.

12 Materiální podmínky

ŠD má čtyři oddělení, relaxační místnost a atrium. Každé oddělení má koberec na odpočinek, stolní hry a stavebnice. Pro sport jsou k dispozici míče, overbally, švihadla, hokejky atd. V atriu je DVD, televize a koberec na odpočinek dětí. První a druhé oddělení je vybaveno novým moderním nábytkem (stolky a židle mají různou velikost podle věku dětí) a počítačem.

13 Požadavky na volný čas

- požadavek pedagogického ovlivňování volného času
- požadavek dobrovolnosti
- požadavek zajímavosti a zájmovosti
- požadavek aktivity
- požadavek citlivosti a citovosti
- požadavek seberealizace

Požadavek pedagogického ovlivňování volného času

- vychovatelka navozuje a motivuje různé činnosti
- vychovatelka náležitě oceňuje výkony dětí

Požadavek dobrovolnosti

- všechny činnosti jsou přiměřené věku dětí, jejich mentálnímu stavu a děti je vykonávají dobrovolně na základě vzbuzeného zájmu (motivace)

Požadavek zajímavosti a zájmovosti

- činnosti jsou v týdenní skladbě pestré, pro děti atraktivní, využíváme jiné postupy a náměty než ty, které děti znají ze školy

Požadavek aktivity

- činnosti volíme tak, aby v nich mohly být přiměřeně úspěšné všechny děti
- děti mohou s vychovatelkou připravovat činnosti a hodnotit úspěchy

Požadavek citlivosti a citovosti

- všechny činnosti přinášejí dětem kladné emoce, radost s objevování či překonávání překážek

Požadavek seberealizace

- dítě objevuje samo sebe, zvláště je-li kladně hodnoceno, vytváří si žádoucí sociální kontakt

14 Projektové dny

Pro realizaci očekávaných kompetencí a osvojení učiva vložíme do pravidelné činnosti školní družiny projektové dny. Ty budou organizovány tak, že se uskuteční v jednom dni v průběhu celého roku pro děti 1. – 5. tříd.

Projektové dny jsou zaměřeny na: naše město

tradice a kulturní dědictví

mezilidské vztahy

|